

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.01.2023

§ 33

Kahden maahanmuutto-ohjaajan viran perustaminen maahanmuuttotyöhön

503/01.01.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Maahanmuuttotyön asiantuntija Anne Saloranta, p. 050 539 1639

Elinvoimajohtaja Markus Lankinen, p. 040 7017328

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian käsittelemättä esittelijän peruutettua päätösehdotuksen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää perustaa kaksi maahanmuutto-ohjaajan virkaa 1.3.2023 alkaen.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä peruutti päätösehdotuksen.

Perusteluosa

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010, jatkossa kotoutumislaki) sekä kotoutumislain muutokset (936/2022) 1.1.2023 ja (1083/2022) 1.3.2023 alkaen säätelevät kunnan tehtäviä. Uudessa 1.1.2023 voimaan astuneessa lainsäädännössä on määritelty tehtävät, joita kunnan ja hyvinvointialueen tulee hoitaa moniammatillisesti yhteistyössä, mm. haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien palvelut. Esitämme, että Lahden

kaupunkiin perustetaan kaksi maahanmuutto-ohjaajan virkaa 1.3.2023 alkaen.

Kotoutumislaisissa säädetään kuntien tehtävistä kotoutumisen edistämisessä. Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään kotoutumislain mukaan osana kunnallisia peruspalveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. Kotoutumislaisissa säädetään erityisiä kotoutumista edistäviä tehtäviä, kuten maahanmuuttajien alkukartoituksen järjestäminen sekä kotoutumissuunnitelman laatiminen. Kunta päättää myös pakolaisten vastaanotosta ja sopii siitä ELY-keskuksen kanssa.

Kotoutumislakiin tehdyissä muutoksissa on 1.1.2023 alkaen eritelty kunnan ja hyvinvointialueen tehtävät. Päijät-Soten aloitettua toimintansa 1.1.2023, hyvinvointialueella ei enää hoideta kotouttamiseen liittyviä tehtäviä, jotka eivät ole sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädännön alaista toimintaa. Toisen lakimuutoksen myötä, Ukrainan sotaa paenneet, tilapäistä suojelua saavat henkilöt, voivat hakea kotikuntaa 1.3.2023 alkaen, oleskeltuaan Suomessa yhden vuoden tai aikaisemmin, jos muut ehdot täyttyvät. Kotikunnan saamisen myötä vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyy kunnille, kun henkilöistä tulee kuntalaisia.

Ulkomaan kansalaisten ja vieraskielisten määrä on koko ajan kasvussa Lahdessa. Lahden kaupungissa asui vuoden 2021 lopussa suurista kaupungeista kuudenneksi eniten vieraskielisiä eli noin 9 400. Pakolaistaustaisia (kiintiöpakolaisia, myönteisen oleskeluluvan saaneita ja perheenyhdistämisen kautta tulleita) henkilöitä, jotka olivat kotoutumispalvelujen piirissä, asui Lahdessa joulukuussa 2022, noin 400 henkilöä. Lahden kaupunki päivitti sopimuksen 20 kiintiöpakolaisen vastaanotosta vuosittain, Elinvoima- ja työllisyysjaosto 19.12.2022 § 111.

Lahteen muuttaa vuosittaisen kiintiön lisäksi pakolaistaustaisia henkilöitä joko suoraan vastaanottokeskuksista tai muilta paikkakunnilta.

Työperusteisten maahanmuuttajien määrä on kasvussa. LUTissa ja LABissa oli vuonna 2021 opiskelemassa 561 kv-opiskelijaa.

Lahdessa toimii SPR Hämeen piirin ja Kotokunta Oy:n vastaanottokeskukset, joissa oli kirjoilla 16.1.2023 n. 1 400 henkilöä. Heistä suurin osa Ukrainan sotaa pakenevia, tilapäistä suojelua saavia. Kotikuntaa hakevien ja Lahden kaupunkiin asumaan jäävien tai muuttavien määrää, ei voida tarkasti arvioida, mutta tuoreen E2 Tutkimuksen, sisäministeriön & Sitran (Ukrainalaiset Suomessa 2022) tutkimuksen mukaan suuri osa aikoo jäädä Suomeen asumaan.

Maahanmuuttajien kotouttamispalvelut ovat kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Niihin kuuluu alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laatiminen sekä kotoutumissuunnitelman mukaisiin palveluihin ohjaaminen sekä muut ohjaustehtävät. Kotoutumissuunnitelmia laativat myös työllisyyden kuntakokeilun omavalmentajat, joilla on virka. Edellä mainittuja kotouttamis- ja asettautumispalveluja tarjotaan kaikille maahanmuuttaneille riippumatta maahanmuuton syystä. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan kyse on julkisen vallankäytöstä, jolla on liittyviä yksilön oikeuksiin, velvollisuuksiin ja etuuksiin. Täten näitä tehtäviä kunta ei voi ulkoistaa kolmannelle osapuolelle ja näitä tekemässä tulee kunnassa olla virkavastuullinen kunnan virkailija. Jotta Lahden kaupunki pystyy toteuttamaan lakisääteiset kotouttamistehtävät, ehdotetaan perustettavaksi kaksi maahanmuutto-ohjaajan virkaa. Maahanmuutto-ohjaajien virat on huomioitu henkilöstösuunnitelmassa. Palkkaus Kotouttaminen KP 101014201.

Aikaisemmasta kokemuksesta voidaan ennakoida, että Lahteen muuttaa muilta paikkakunnilta Ukrainan sotaa pakenevia tilipäistä suojelua saavia, jotka hakevat kotikuntaa. Kaupunkiin voidaan myöhemmin palkata määräaikaista työntekijä heidän vastaanottoonsa ja työllistymisen edistämiseen. Maahanmuuttotyössä työskentelee tällä hetkellä esihenkilönä maahanmuuttotyön asiantuntija, alueellisessa integraatiopalvelupisteessä (Alipissa) on kolme vakinaista palveluohjaaja. Alipin palvelualue on koko Päijät-Häme sekä Myrskylä ja Pukkila. Maahanmuuttaja-asiakkaiden yhteydenottojen määrä Alipissa on jatkuvassa kasvussa. Vuonna 2022 niitä oli 5 378 (Syyria 970, Irak 908, Ukraina 706) ja yritys- ja yhteistyökumppanien yhteydenottoja oli 644. Maahanmuuttotyössä toimii lisäksi kaksi määräaikaista työntekijää: ohjaaja ja turvallisuuskoordinaattori, joka hoitaa ukrainalaisiin liittyviä tehtäviä.

Valtio (KEHA-keskus) maksaa kunnille laskennallisia korvauksia pakolaistaustaisista maahanmuuttajista, alle 7 vuotiaista 6 503 euroa ja yli 7-vuotiasta 1 955 euroa vuodessa. Kunnalle maksetaan 1.3.2023 alkaen, kotoutumislakimuutoksen jälkeen, korvauksia myös henkilöistä, joille on myönnetty oleskelulupa tilapäisen suojelun nojalla ja joille on rekisteröity kotikunta väestötietojärjestelmään.

Vuonna 2022 Lahden kaupungille maksettiin laskennallisia korvauksia noin 1 milj. euroa. Lisäksi kunnille korvataan pakolaistaustaisista aiheutuvat tulkkauksekustannukset sekä sairaudesta ja vammasta aiheutuvia erityiskustannuskorvauksia.

Muutoksenhaku: Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet: Ote henkilöstöpalvelut, Markus Lankinen, Anne Saloranta, Provincia Oy

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Tiedoksi asian valmistelija